

Möte i användarrådet för utbildningsstatistik

2020-11-11

Närvarande:

Ledamot	Roll	Organisation
Torbjörn Lindquist	Extern ledamot	Universitets- och högskolerådet
Anna Eriksson	Extern ledamot	Myndigheten för yrkeshögskolan
Gabriel Kasto	Extern ledamot	Folkbildningsrådet
Therese Wallqvister	Extern ledamot	Tillväxtverket
Lotta Persson	Extern ledamot	Utbildningsdepartementet
Ylva Skoogberg	Extern ledamot	Friskolornas riksförbund
Karin Hedin	Extern ledamot	Sveriges Kommuner och Regioner
Tomas Johansson	Extern ledamot	Sveriges universitets- och högskoleförbund
Karin Zetterberg Grünewald	Sekreterare/ledamot	Skolverket
Anders Larsson	Sekreterare/ledamot	Centrala studiestödsnämnden CSN
Mikael Thid	Sekreterare/ledamot	Centrala studiestödsnämnden CSN
Paula Kossack	Sekreterare/ledamot	Statistiska centralbyrån SCB
Tomas Gustavsson	Sekreterare/ledamot	Universitetskanslersämbetet UKÄ
Niklas Karlsson	Chef	Universitetskanslersämbetet UKÄ
Christina Sandström	Chef	Skolverket
Cajsa Anufrijeff Röhr	Chef	Skolverket
Maj Eriksson Gothe	Chef	Statistiska centralbyrån SCB
Katarina Wizell	Chef	Statistiska centralbyrån SCB
Julia Fennö	Föredragande	Statistiska centralbyrån SCB

Mötet öppnas

Ordförande för mötet, Christina Sandström (Skolverket) öppnade mötet och välkomnade alla till det andra mötet i användarrådet för utbildningsstatistik som denna gång sker digitalt. Christina informerade om en mindre justering av dagordningen där tidigare informationspunkt *Förändringar i statistikområden för den officiella statistiken* utgår från dagens agenda.

Presentationsrunda

Kort presentation av alla närvarande. Vi hälsar Gabriel Kasto välkommen som ny ledamot för Folkbildningsrådet och Lotta Persson som ny ledamot för Utbildningsdepartementet. Vi hälsar också Mikael Thid välkommen som ny sekreterare/ledamot för CSN, Tomas Gustavsson som ny sekreterare/ledamot för UKÄ och Niklas Karlsson som ny chefsrepresentant från UKÄ.

Behov av förändringar av de fyra myndigheternas officiella statistik

Christina Sandström (Skolverket) bjöd in de externa ledamöterna att komma med inspel om de fyra myndigheternas officiella statistik och ev. behov av förändringar.

Universitets- och högskolerådet

- UHR har i uppgift att arbeta för breddad rekrytering till högskolan och för att motverka diskriminering. För det syftet önskar de jämförande statistik om skillnader i studentsammansättningen mellan lärosäten. Det har funnits nyckeltal kring detta tidigare, men kan inte hitta uppgifterna längre.

- UKÄ bekräftade att vissa nyckeltal inte längre finns kvar i och med förändringar som har skett inom högskolesektorn under senare år, t.ex. Bologna. Nyckeltal som bedöms relevanta publiceras fortfarande. UKÄ återkommer till UHR om det är några särskilda nyckeltal de efterfrågar. UKÄ bjuder in alla användare att meddela om det är något nyckeltal som de saknar för då kan myndigheten se om det finns möjlighet att ta fram dessa nyckeltal igen.
- SUHF tipsade om Bak- och framgrund, ett statistiksystem som hämtar data ur flera olika register på SCB och som kan vara användbart för UHR.

Myndigheten för yrkeshögskolan

- Önskar mer statistik om övergångar mellan olika eftergymnasiala utbildningsformer. Det skulle även behövas information om vilka inriktningar man läser i den utbildningsform man fortsätter inom. Fortsätter de studerande i samma spår?
- Det är viktigt att korta YH-utbildningar (kurser) omfattas av den officiella statistiken. Har redan påtalat detta för SCB men lyfter även frågan i detta forum.
- Önskar mer statistik kring rörligheten i målyrken som YH-utbildningar utbildar till, t.ex. hur länge man blir kvar i målyrket. Bakgrunden till frågeställningen är frågan i vilken omfattning YH ska utbilda till yrken som de examinerade inom stannar inom.
- Önskar statistik över tillgodoräknande av högskolepoäng (utifrån teoretiska kunskaper och arbetslivserfarenhet).
  - UKÄ förde fram att myndigheten tillsammans med SCB arbetar med frågan. De avvaktar bland annat hur Valideringsdelegationens arbete tas vidare.
- SCB:s databaser är bra och innehållsrika. Nackdelen är att det kan vara svårt att hitta det man eftersöker.
  - SCB håller med, statistikdatabasen är väldigt omfångsrik vilket kan leda till att det är svårt att navigera sig fram.

Tillväxtverket

- Önskemål om än mer fokus på övergångar utbildning/yrke – får alumner arbete inom yrken som matchar utbildningen? Fler kvinnor utbildas exempelvis inom IT, men många arbetar enligt matchningsindikatorerna i omatchande (där utbildningen inte bedöms matcha mot yrket), och även okvalificerade, yrken. Tillväxtverket lyfter även behovet av att statistiken får en mer stadigvarande status då den nu tas fram inom ramen för ett Reglab-projekt.
  - SCB undrade om önskemålet handlar om att utveckla de regionala matchningsindikatorerna? SCB och Tillväxtverket återkommer till varandra i frågan.

Sveriges Kommuner och Regioner

- Önskar mer användarvänliga databaser hos Skolverket och UKÄ.
- Snabbare statistik – metoder för att successivt tillgängliggöra data under insamlingens gång, visa hur stor andel som täcks. Även om ej kvalitetssäkrad ner på lokal nivå.
  - Skolverket delade önskemålet om snabbare statistik, det är en ständigt aktuell fråga. Det finns dock begränsningar i hur mycket uppgiftslämningen kan snabbas upp, sker dessutom förändringar/reformer så tar det tid innan det sätter sig hos uppgiftslämnarna. Delpubliceringar bedöms inte som aktuellt eftersom det kan leda till missvisande resultat.

- UKÄ förde fram att publicering av preliminära uppgifter om antalet högskolestudenter kan vara en väg att snabbare få ut statistik.
- Diskussioner om bortfallshantering och sekretessprickning och hur det hanteras i den officiella statistiken – kan det kanske vara ett tema på framtida användarråd?
  - Skolverket välkomnade idén.
- Nationellt system för samordningsnummer för att kunna följa nyanlända individer - hur går arbetet med den frågan?
- SKR är på gång att presentera Öppna jämförelser förskolan. Önskar att även Skolverket publicerar statistiska mått som mäter kvalitet och likvärdighet i förskolan.
- Önskar statistik om frånvaro i skolan.
  - Skolverket påpekade att frånvaro registreras på olika sätt i olika skolor vilket gör det svårt att samla in jämförbar statistik. Även lärarnas frånvaro spelar roll.
- Nationell definition av studieavbrott (särskilt gy)
  - Skolverket förde fram svårigheten att mäta studieavbrott, det kan finnas många anledningar varför en elev inte dyker upp i skolan.
- Elevers övergångar mellan skolformer, lyfta fram statistiken mer
  - Skolverket förde fram att den numera individbaserade insamlingen av elevstatistiken för specialskolan och särskolan kan möjliggöra övergångsstatistik även för dessa skolformer på sikt.
- Efterfrågar en utveckling av komvuxstatistiken: nya mått för att spegla utvecklingen av komvux bättre (t.ex. kombinationer av utbildningar yrkesvux/SFI osv, sammanhållna yrkesutbildningar och antalet elever på dessa, förbättrade resultatmått mm.) Önskar också mer statistisk på kommunnivå för komvux. Även bättre samordning mellan komvux-statistik och t.ex. Arbetsförmedlingens statistik om arbetsmarknadsutbildningar. Kostnadsuppgifter är skakiga pga. otydligheter kring inrapportering.
- Progression (inte bara value added), liknande de fördjupningar som ibland gjorts vad gäller betygsutveckling mellan åk 6 och åk 9.
- Statistik om elever med funktionsnedsättning, det är en laddad fråga men hur går diskussionerna där?
  - Skolverket framförde att det av juridiska skäl inte är tillåtet att registrera känsliga personuppgifter som hälsorelaterade data på individnivå. Även om det juridiskt sett skulle gå att samla in, så kvarstår den stora frågan kring hur funktionsnedsättning ska definieras.
  - SCB informerade om ett pågående regeringsuppdrag att ta fram och redovisa statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. I det uppdraget ingår även se över hur statistiken på området kan förbättras. Regeringsuppdraget är dock tydligt avgränsat till statistik om levnadsförhållanden (undersökningen ULF/SILC) där ett undantag i förordningen om den officiella statistiken finns för att det ska vara möjligt att hantera hälsodatauppgifter.

Ytterligare ett önskemål från SKR som inkom efter mötets avslut:

- Önskar även påminna om SKR:s förslag om resultatuppföljning av introduktionsprogrammen som lämnades som svar på Skolverkets remiss rörande gymnasieintygens utformning (Skolverkets dnr 2019:879).

Friskolornas riksförbund

- Instämmer i önskemålen som SKR lyfter.

- Ingår resursskolor i skolenhetsregistret?
  - Skolverket bekräftade att det stämmer.

Folkbildningsrådet

- Framförde inga särskilda önskemål gällande den officiella statistiken.
- Önskar dock gärna mer information om SCB:s pågående regeringsuppdrag om funktionsnedsättning, se ovan.
  - SCB lovar att återkomma med mer information när arbetet med uppdraget har kommit lite längre.

Sveriges universitet och högskoleförbund

- Önskar att UKÄ redovisar sin statistik efter kalenderår. Det uppstår jämförelseproblem att UKÄ redovisar sin statistik efter läsår när i stort sett all annan högskolestatistik, t.ex. lärosätenas egna årsredovisningar görs efter kalenderår.
  - UKÄ förstår problematiken, dock blir viss statistik missvisande om man redovisar efter kalenderår, t.ex. basårutbildningar där det i så fall skulle bli en överskattning av antalet studenter.
  - Skolverket förde fram att myndigheten publicerar statistik om vuxenutbildningen efter kalenderår, vilket dock leder till haltande jämförelser av vuxenutbildningen och gymnasieskolan eftersom den senare redovisas efter läsår. Har försökt komma runt detta genom att i vissa fall även ta fram uppgifter om komvux efter läsår.
- Kan UKÄ erbjuda liknande statistikdatabas som SCB, som är mer användarvänlig vad gäller möjligheterna att gruppera och selektera ut grupper?

Utbildningsdepartementet

- Utbildningsdepartementet förde fram önskemål om att få ut data efter både läsår och kalenderår, att det finns som tillval i statistikdatabasen. Utbildningsdepartementet tycker generellt att det vore bra om användaren kan välja den indelning den är intresserad av. Det gäller t.ex. åldersgrupperingar.
- Önskemål om att databaserna blir mer användarvänliga. Synpunkten gäller framförallt UKÄ och Skolverkets databaser, SCB har en mer sökvänlig databas.
  - Skolverket framförde att även vi som arbetar med statistiken på Skolverket önskar bättre gränssnitt i databaserna.
- Önskar statistik kring hur vanligt förekommande det är att lektioner inte blir av.
- Även önskemål om att mäta frånvaro och närvaro i skolan.

Kunskapsluckor i den officiella statistiken utifrån pågående pandemi

Christina Sandström (Skolverket) bjöd in de externa ledamöterna att komma med inspel om ev. kunskapsluckor i den officiella statistiken med anledning av den pandemi den som pågår. Christina informerade samtidigt om att Skolverket har gjort snabbstudier kring bl a frånvaro bland elever och lärare under pandemin.

Utbildningsdepartementet

- Framförde vikten av det finns statistik om nedstängning av skolor så att man långsiktigt kan följa upp hur eleverna har påverkats av nedstängningar under pandemin.
- På vilka sätt sker digital undervisning?

- SUHF undrade vad som avses med distansundervisning egentligen?
- UKÄ informerade om att de under senaste året har jobbat fram en ny definition av distansutbildning för den officiella statistiken, ett arbete som dock har hamnat lite i stå i och med covid-19. Hur UKÄ kommer gå vidare med den nya definitionen är i dagsläget oklart.
- Det kan vara aktuellt att återkomma kring frågan om distansundervisning och hur det ska definieras i framtida användarråd.

Sveriges Kommuner och Regioner

- Statistik om frånvaro, både elever och lärare.
- Statistik om nedstängning av skolor.
- Fjärrundervisning, andel utbildning på distans.
- Lokal statistik, det är högst olyckligt med statistiksekretessen, särskilt i dessa tider.
- Ev. förlängda kurser på gymnasial nivå.

Friskolornas riksförbund

- Fjärrundervisning, andel utbildning på distans.

UHR

- Uppföljning av antagningen till högskolan ht 2020 visar att gruppen sökande 19 år och yngre verkar ha klarat sig bättre till många utbildningar ht 2020 än till ht 2019. Till synes verkar den gruppen inte ha påverkats särskilt mycket av indraget högskoleprov, de har istället kunnat konkurrera om platserna med högre gymnasiebetyg. Förde därför fram en fundering kring hur noggranna underlag lärarna har haft för att kunna sätta gymnasiebetyg under pågående pandemin?
  - Skolverket instämde i den funderingen mot bakgrund av att inga nationella prov har genomförts som vanligtvis används i analysen av betygsutvecklingen. Framtida uppföljningar får visa om det går lika bra som förväntat för eleverna utifrån deras betyg, detta gäller såväl övergång från grund- till gymnasieskolan som övergången från gymnasieskolan till högskolan.

Tillväxtverket

- Flödesstatistik är särskilt intressant när det sker snabba omställningar på arbetsmarknaden, hur många som har matchande utbildning mot yrke. Även önskemål om snabbare statistik.

Information om pågående statistikprojekt inom området utbildning och arbetsmarknad

Julia Fennö från SCB:s prognosinstitut presenterade arbetet med översynen av arbetsmarknadsstatistiken. Översynen är ett samarbete mellan SCB, Medlingsinstitutet, Arbetsmiljöverket och Arbetsförmedlingen. För mer information se bilagd powerpoint-presentation.

Julia lyfte frågan till användarrådet att fundera över om större behov finns att göra prognoser på arbetsgivares efterfrågan på yrken eller på utbildning. Julia ber intresserade ledamöter att ta kontakt med henne för att diskutera frågan mer ingående. Julia nås på adb.arbetsmarknad@scb.se eller på julia.fenno@scb.se.

Av tidsskäl utgick informationspunkter från SCB om utvecklingen av statistiken om Verksamhet efter utbildning (www.scb.se/UF0503) och om EU-rekommendationen om uppföljning av examinerade. Här följer skriftlig information.

Verksamhet efter utbildning

- Statistiken är registerbaserad och avser övergången till arbete och studier efter avslutad utbildning. Statistiken ses nu över av SCB för att öka nyttan med den. Utgångspunkt har tagits i användarintervjuer som genomfördes sommaren/hösten 2019 och i EU-rekommendationen om uppföljning av examinerade.
- Statistikens huvudsakliga syfte kommer att vara att presentera samma mått för olika utbildningsformer så att olika utbildningsformers arbetsmarknadsutfall kan jämföras.
- De utbildningsformer som ingår i ett första skede är gymnasieskolan, yrkeshögskolan och högskolan. De som avslutat en utbildning följs upp 1, 3, 5 och 10 år efter utbildningen.
- Statistiken kommer omfatta antal som arbetar eller studerar, yrkesställning (anställda/egenföretagare) och inkomster från arbete.
- Statistiken publiceras i mars 2020 och kommer då avse utfall tom 2019.

Uppföljning av examinerade utifrån EU-rekommendationen

- År 2017 beslutade EU:s regeringschefer om en rekommendation att följa upp examinerade från högskolan och yrkesutbildning. Under 2018 till 2020 har en expertgrupp med representanter från alla EU-länder arbetat med implementeringen av rekommendationen för att förbereda för produktion av statistik som är jämförbar mellan länderna. SCB har representerat Sverige i det arbetet.
- För högskolans del har EU-kommissionen ett stort intresse att jämförbar statistik tas fram.
  - Detta ska på kort sikt uppnås genom en enkätundersökning. I Sverige har vi en välfungerande enkätundersökning ”Inträdet på arbetsmarknaden” (www.scb.se/UF0512), men vi ser inga hinder mot att anpassa frågorna i enkäten så att enkäten motsvarar EU-undersökningen. En utmaning är att nå examinerade som flyttat från landet, vilket endast är möjligt via epost.
  - På längre sikt eftersträvas att statistik även tas fram registervägen. I de länder där detta är möjligt kan då vissa delar i enkäten ersättas med registerdata. Detta är positivt för Sverige.
- För yrkesutbildningar är förutsättningarna sämre att producera jämförbar statistik. Expertgruppen har därför fokuserat på att ta fram riktlinjer för uppbyggnaden av nationella uppföljningssystem.
- Under hösten 2019/våren 2020 har SCB tagit fram en kartläggning över vilken statistik som finns och pekat på möjliga utvecklingsområden givet användarbehov och EU-rekommendationen. Rapporten finns längst ner på sidan www.scb.se/UF0512.

Statistiksekretessens påverkan på skolstatistiken och en nulägesbeskrivning

Cajsa Anufrijeff Röhr (Skolverket) informerade om statistiksekretessens påverkan på skolstatistiken, se bilagd powerpoint-presentation.

- Hösten 2019 ändrade SCB sin sekretesspolicy, att uppgifter om juridiska personers namn och organisationsnummer ingår i begreppet ekonomiska förhållanden.

- Uppgifter om elevers genomströmning och betygspoäng samt elevsammansättningen hos en fristående skola är också ekonomiska förhållanden enligt dom i Kamrarrätten. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade inte prövning i detta ärende, varvid domen i Kamrarrätten vann laga kraft.
- Skolverket fattade den 19:e augusti 2020 beslut om att avpublicera all berörd skolstatistik utifrån det nya rättsläget. Beslutet trädde i kraft 1 september 2020.
- Även kommunala skolors statistik berörs, eftersom lika villkor ska gälla för fristående och kommunala skolor.
- Den 4 september redovisade Skolverket och SCB förslag på lösningar på hur all skolstatistik ska kunna publiceras igen till regeringen.
- Den 8 oktober beslutade Skolverket om att tidigare publicerad skolstatistik på kommun- och skolenhetsnivå ska återpubliceras.
- Den 6 november trädde en ny förordning om Skolenhetsregistret ikraft vilket möjliggör att Skolverket åter kan publicera ett uppdaterat skolenhetsregister.

Vad händer nu?

- Utbildningsdepartementet har föreslagit nya tidsbegränsade bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen för att tillfälligt lösa problemen med sekretessen kring svensk skolstatistik. Remissinstanserna ska återkomma med remissyttrande, deadline 18 januari.
- Förslaget innebär sekretessbrytande bestämmelser som tillgängliggör statistiken den 1 juli 2021.
- Sekretessbrytande bestämmelserna gäller under en tidsbegränsad period, två år, och under tiden ska en långsiktig lösning tas fram och implementeras.

I dagsläget använder UKÄ samtycke i sina insamlingsmissiv till lärosätena. Även SCB använder sig av samtycken vid inhämtning av statistik gällande yrkeshögskolan, konst- och kulturutbildningar och folkhögskolor och studieförbund.

CSN – Officiell statistik om indragen studiehjälp till följd av ogiltig frånvaro.

Anders Larsson, CSN, informerade om statistiksekretessens påverkan på CSN:s officiella statistik.

Den förändrade sekretesspolicyn har medfört att CSN inte längre publicerar officiell statistik om indragen studiehjälp till följd av ogiltig frånvaro fördelat på skolform och utbildningsort. Statistik om indragen studiehjälp till följd av ogiltig frånvaro fördelat på skolform och folkbokföringsort publiceras fortsatt. Se bilagd powerpoint-presentation.

Summering och nästa möte

Mötets ordförande tackar för ett bra möte. UKÄ kommer att vara värd för vårens möte som kommer att ske på eftermiddagen den 21 april 2021, ca kl.13-16. UKÄ återkommer med möteskallelse.